

רע"פ 5431/15 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

רע"פ 5431/15

לפני: כבוד השופט א' שהם

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע, מיום 26.6.2015, בע"פ 8456-11-14, שניתן על-ידי כב' השופטים: י' צלקובניק; ש' פרידלנדר; ו-י' עדן

בשם המבקש: עו"ד נעם אליגון

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערעור על פסק דינו של בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופטים: י' צלקובניק; ש' פרידלנדר; ו-י' עדן), בע"פ 8456-11-14, מיום 26.6.2015, בגדרו נדחה ערעורו של המבקש על גזר דינו של בית משפט השלום בבאר שבע (כב' השופט א' דורון), בת"פ 24452-06-13, מיום 21.9.2014.

רקע והליכים קודמים

2. נגד המבקש הוגש כתב אישום מתוקן, המייחס לו את העבירות שלהלן: תקיפת בת זוג סתם, בנסיבות מחמירות, לפי סעיפים 382 ו-379 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); הפרת הוראה חוקית, לפי סעיף 287 לחוק העונשין; ואיומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין (שתי עבירות). מעובדות כתב האישום עולה, כי במהלך התקופה שבין 31.5.2013 ל-5.6.2013, תקף המבקש את אשתו לשעבר (להלן: המתלוננת), ואיים עליה בשני מקרים, וזאת לאור חשדותיו כי היא בוגדת בו, בהקשר לעיסוקה כמדריכת אירובי. המבקש, כך נטען, טרק את דלת הארון במטבח ביתם של המבקש והמתלוננת (להלן: הבית), על אצבעה של המתלוננת, ואיים עליה כי יפגע בגופה, באומרו, בין היתר, "אגרוף אחד טוב אני גומר אותך [...] אני מכניס לך את הראש לקיר ומוציא אותו מהצד השני". עוד עולה מכתב האישום, כי על רקע מעשיו אלו של המבקש, הגישה המתלוננת לבית משפט לענייני משפחה בבאר שבע בקשה למתן צו הגנה, לפי החוק למניעת אלימות במשפחה, התשנ"א-1991. ביום 5.6.2013, הורתה כב' השופטת ר' אטדגי-פריאנטה, בין היתר, כי על המבקש להימנע מלהיכנס לבית או להימצא ברדיוס של 200 מטר מהבית (ה"ט 8707-06-13). חרף כך, ביום 7.6.2013, הגיע המבקש אל פתח הבית (אך לא נכנס אליו), ובכך "הפר את ההוראה החוקית שניתנה כדין מאת בית המשפט".

3. ביום 16.9.2013, הורשע המבקש, על יסוד הודאתו במסגרת הסדר טיעון, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום המתוקן. בהמשך, הורה בית משפט השלום לשירות המבחן לערוך תסקיר בעניינו של המבקש, ובכלל זאת לבחון את האפשרות להימנע מהרשעתו בדין של המבקש.

4. בבואו לקבוע את מתחם העונש ההולם למעשיו של המבקש, עמד בית משפט השלום על הערכים החברתיים שנפגעו במעשים אלו, בציינו כי "אלימות במשפחה הינה בבחינת נגע חברתי שיש להילחם בו". בשים לב למדיניות הענישה הנוהגת בעבירות דומות, קבע בית משפט השלום כי מתחם העונש ינוע בין חודש מאסר שיכול וירוצה על דרך של עבודות שירות ל-10 חודשי מאסר בפועל. בהמשך, דחה בית משפט השלום את בקשת המבקש להימנע מהרשעתו בדין. בהתייחס לטענת המבקש, לפיה הותרת הרשעתו בדין על כנה תסכל את אפשרותו להמשיך ולהחזיק באישור תעסוקה בארצות הברית, נקבע כי אין בטענה זו ממש. לשיטתו של בית משפט השלום, המבקש לא הוכיח את התקיימותו של נזק קונקרטי אשר עשוי להיגרם לו מעצם הרשעתו בדין, "שכן לא הוצגה כל חוות דעת משפטית" בדבר, וממילא המבקש "כבר אוזחז' בגרין קארד' ואינו מצוי בהליך קבלתו". לבסוף, נתן בית משפט השלום את דעתו להמלצת שירות המבחן בנוגע לשיקומו של המבקש. נקבע, בהקשר לכך, כי "יש מקום בנסיבות תיק זה, לחרוג ממתחם העונש אותו קבעתי, זאת משום הליך השיקום בו החל [המבקש] ואמור להתמיד בו". על רקע זה, ובהתחשב בעברו הפלילי הנקי של המבקש; ובעובדה שהמבקש "היכה על חטא" ונטל אחריות על מעשיו, השית בית משפט השלום על המבקש 6 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור, במשך 3 שנים, כל עבירת אלימות, לרבות איומים. בנוסף, הוטלו על המבקש פיצוי כספי למתלוננת בסך 5,000 ₪; והתחייבות כספית בסך 5,000 ₪, למשך שנתיים, להימנע מעבירת אלימות. עוד קבע בית משפט השלום, כי המבקש "יעמוד בתקופת מבחן בת 12 חודשים מהיום בו יסיים שירות המבחן לגבש את תכנית השיקום".

5. המבקש לא השלים עם תוצאת הרשעתו בדין, וערער עליה לבית המשפט המחוזי. לאחר ששמע את טיעוני הצדדים, דחה בית המשפט המחוזי את הערעור. המדובר, כך נקבע, ב"שורת מעשי אלימות ואיומים, בד' אמות בני הזוג. אין מדובר באירוע בודד, ולאלימות נלוותה פגיעה אשר יש בה חבלה של ממש". בהמשך, נתן בית המשפט המחוזי את דעתו לתסקיר שירות המבחן בעניינו של המבקש, ממנו עולה כי האלימות אותה הפנה המבקש כלפי המתלוננת היתה "אלימות מתמשכת לאורך 20 שנות נישואים, אשר לא דווחה [...] [ו]אין לקבל את הטענה כי [בית משפט השלום] צריך היה להתעלם מדברים אלו". על-כן, כך לגישתו של בית המשפט המחוזי, גם אם צפוי למבקש נזק קונקרטי כלשהו

מהרשעתו, נזק זה, כמו גם שיקולי השיקום בעניינו של המבקש, אינם מצדיקים הימנעות מהרשעה במקרה דנן.

הבקשה לרשות ערעור

6. בבקשה שלפני טען המבקש, כי יש ליתן לו רשות ערעור מטעמי צדק, שכן הותרת הרשעתו בדין על כנה עשויה להביא "לסיכול עסקיו מעבר לים ופגיעה בפרנסת משפחתו עליה הוא אמון". לכך יש להוסיף, כך נטען, את הפגיעה הצפויה בסיכוייו של המבקש לקבל אזרחות אמריקאית. המבקש ציין, כי גזר דינו של בית משפט השלום התבסס על נתון שלא בא זכרו בכתב האישום, בדבר מקרי אלימות נוספים שנטען כי המבקש ביצע במתלוננת. במצב דברים זה, כך לשיטתו של המבקש, נמנעה ממנו היכולת להתגונן כדבעי מפני טענה זו. ועוד טען המבקש, בהקשר לכך, כי היה על המשיבה לחשוף טענה זו בפני המבקש, טרם שהוא נתן את הסכמתו להסדר הטיעון. לבסוף, הצביע המבקש על המלצת שירות המבחן בעניינו, "המתבססת בין היתר על ההליך הטיפולי הארוך והמהותי אותו חווה המבקש", לפיה יש מקום להימנע מהרשעתו של המבקש בנסיבות אלו.

דיון והכרעה

7. כידוע, בקשות רשות ערעור ב"גלגול שלישי" תתקבלנה במקרים חריגים ומצומצמים, בהם מתעוררת שאלה משפטית כבדת משקל ורחבת היקף, החורגת מעניינם הפרטני של הצדדים לבקשה או כאשר קיים חשש מפני עיוות דין או אי-צדק מהותי שנגרם למבקש (רע"פ 5316/15 אגבארייה נ' מדינת ישראל (20.8.2015); רע"פ 5308/15 רייכר נ' מדינת ישראל (10.8.2015); רע"פ 3989/15 גוזלאן נ' מדינת ישראל (9.8.2015)). לאחר שבחנתי את הבקשה שלפני על צרופותיה, נחה דעתי כי בקשה זו אינה עונה על אמות המידה שנקבעו למתן רשות ערעור, ומטעם זה, כשלעצמו, דינה להידחות.

8. אציין, כי אין בידי לקבל את טענותיו של המבקש גם לגופו של עניין. בקשתו של המבקש נסובה על רצונו לבטל את הרשעתו בדין, וכפי שצינתי ברע"פ 54/15 פלוני נ' מדינת ישראל (27.1.2015):

"האפשרות הנתונה לבית המשפט להימנע מהרשעתו של נאשם שביצע עבירה, מעוגנת בסעיף 71א(ב) לחוק העונשין, והיא מהווה חריג לכלל, לפיו משהוכח ביצועה של עבירה יש להרשיע את הנאשם. במילים אחרות, תוצאה של הימנעות מהרשעה, חרף הקביעה כי הנאשם ביצע את העבירה, היא תוצאה חריגה, השמורה למקרים מיוחדים ויוצאי דופן. שני תנאים מצטברים נקבעו, על מנת להימנע מהרשעה: 'ראשית, על ההרשעה לפגוע פגיעה חמורה בשיקום הנאשם, ושנית, סוג העבירה מאפשר לוותר בנסיבות המקרה המסוים על ההרשעה בלי לפגוע באופן מהותי בשיקולי הענישה האחרים'" (ע"פ 2083/96 כתב נ' מדינת ישראל, פ"ד נב(3) 337 (1997), פסקה 7 לפסק-דינה של השופטת ד' דורנר; ראו גם: רע"פ 2744/15 דרדיק נ' מדינת ישראל (17.6.2015); רע"פ 2136/15 פלוני נ' מדינת ישראל (29.3.2015)).

על רקע דברים אלו, אין לטעמי, מקום להורות על ביטול הרשעתו של המבקש. זאת שכן, המבקש לא הצביע על טעמים שיקומיים מיוחדים המצדיקים הימנעות מהרשעתו, ובוודאי שלא הצביע על פגיעה חמורה בסיכויי שיקומו כתוצאה מהותרת הרשעתו בדין על כנה.

מעבר לזאת, מעשיו של המבקש חמורים ביותר. המבקש תקף את המתלוננת באלימות רבה ובעזות מצח, גרם לה חבלה של ממש, והטיל עליה את מרותו באיומים קשים מפני פגיעות נוספות. מעשים אלו, כפי שגם עולה מתסקיר שירות המבחן בעניינו של המבקש, גרמו למתלוננת לפגיעות פיזיות ונפשיות כאחת. משאלו הם פני הדברים, ולאור המגמה הכללית להחמיר בענישתם של מבצעי עבירות אלימות ואיומים בתוך המשפחה, לא ניתן להורות, בנסיבות דנן, על ביטול הרשעתו של המבקש. ואצ"ן, כי אין נפקא מינה, מבחינת תוצאת הבקשה שלפניי, למעשים הנוספים שנטען כי המבקש ביצע במתלוננת, בהם לא הואשם המבקש בכתב האישום.

יפים, בהקשר לכך, דברי השופט ס' ג'ובראן, ברע"פ 6577/09 צמח נ' מדינת ישראל (20.8.2009):

"עבירות האלימות והאיומים ככלל, וכנגד בנות זוג בפרט, הפכו זה מכבר לרעה חולה אשר בתי המשפט מצווים להיאבק בה. נכון הוא אומנם כי אין בכך כדי 'להוציא' את נסיבותיו האישיות של הנאשם הקונקרטי מן המשוואה ואולם דורש הדבר מתן משנה תוקף לאותם אינטרסים של גמול ושל הרתעה, הן של העברייין עצמו והן של עבריינים בכוח" (ראו גם: רע"פ 3463/15 קוטוב נ' מדינת ישראל (21.5.2015)).

9. סוף דבר, דין הבקשה לרשות ערעור להידחות.

ניתנה היום, ט' באלול התשע"ה (24.8.2015).

שׁוֹפֵט